

Stomatologia și Miastenia Gravis

Consultul stomatologic face parte din îngrijirea sănătății oricărei persoane, cu miastenie sau fără, iar prezentarea la un consult nu ar trebui să fie evitată de către pacienții cu Miastenia Gravis.

Ce este Miastenia Gravis?

Miastenia Gravis este o boală neuromusculară care se manifestă prin oboseală progresivă a mușchilor voluntari și care poate afecta orice grup de vârstă. În același timp, este o boală autoimună caracterizată prin reducerea receptorilor de acetilcolină de la nivelul joncțiunii neuromusculare. Această boală nu este contagioasă și nu pune în pericol medicul care tratează pacientul sau persoanele din jur.

Care sunt simptomele pacienților cu Miastenia Gravis?

Pacienții prezintă diplopie (vedere dublă), ptoză (căderea pleoapei), dificultate la înghițire și mestecat (dacă sunt afectați mușchii masticatori), voce nazonată (dacă

sunt afectați și mușchii laringelui), slăbiciune la nivelul mușchilor gâtului, membrilor superioare și inferioare. Este important de reținut că fiecare pacient este diferit și nu prezintă toate simptomele de mai sus.

Care sunt opțiunile de tratament în Miastenia Gravis?

Tratamentul standard este Mestinon (piridostigmină). O parte dintre pacienți au nevoie și de un medicament imunosupresor (Prednison, Medrol, Imuran etc) în schema de tratament. Plasmafereza este folosită în cazurile severe, pentru a se evita intubarea pacientului, iar timectomia (îndepărtarea chirurgicală a timusului) este indicată la pacienții cu timom sau timus cu dimensiuni anormale.

Tratamentul stomatologic și Miastenia Gravis

Un pacient miastenic stabil poate suporta tratamentele stomatologice uzuale cu câteva ajustări și o bună cooperare medic-pacient.

Sfaturi utile pentru controlul stomatologic - MEDICI:

1. Programările: Ideal ar fi ca programările să se facă dimineața deoarece este momentul zilei în care pacientul are mai multă energie și forță musculară, mai ales dacă își administrează tratamentul dimineața (de preferat la circa 1-2 ore înainte de vizita la stomatolog). Pentru consultul și procedurile stomatologice, mușchii din zona feței și gâtului sunt foarte importanți. De asemenea, pacienții ar trebui să își aloce suficient timp pentru a se odihni după ce au ajuns la cabinet, iar dacă afară este foarte cald, este indicat să se odihnească puțin într-o cameră cu aer condiționat.

2. Procedurile stomatologice ar trebui să fie cât mai scurte posibil. Spre exemplu, dacă pacientul are nevoie de două obturații, ar fi

bine să nu se efectueze ambele în timpul aceleiași programări.

3. Pentru a scurta cât mai mult timpul vizitei la stomatolog, ideal este ca medicul să aibă toate instrumentele deja pregătite.

4. Unii pacienți au tratament imunosupresor, ceea ce înseamnă că sunt mai predispuși infecțiilor. În aceste cazuri, medicul stomatolog trebuie informat iar acesta își va lua toate precauțiile necesare (pacientul nu va fi lăsat să aștepte foarte mult pe sală cu ceilalți pacienți, va folosi doar mănuși sterile, iar instrumentele vor fi atent sterilizate).

5. Pacienții cu forme severe, necontrolate de miastenie ar fi bine să fie consultați de medici stomatologi din spitale sau centre

stomatologice mari care au servicii de urgență și pot oferi suport respirator în caz de nevoie.

6. Asistentul medicului trebuie să aspire frecvent saliva pacientului pentru a evita ca acesta să se înece.

7. În situații foarte rare poate să apară colapsul respirator, de aceea medicul stomatolog și echipa lui ar trebui să cunoască tehnici de primul-ajutor pe care să le aplice până sosește salvarea.

Sfaturi utile pentru controlul stomatologic – PACIENȚI:

1. Programările: Ideal ar fi ca programările să se facă dimineața deoarece este momentul zilei în care pacientul are mai multă energie și forță musculară, mai ales dacă își administrează tratamentul dimineața (de preferat la circa 1-2 ore înainte de vizita la stomatolog). Pentru consultul și procedurile stomatologice, mușchii din zona feței și gâtului sunt foarte importanți. De asemenea, pacienții ar trebui să își aloce suficient timp pentru a se odihni după ce au ajuns la cabinet, iar dacă afară este foarte cald, este indicat să se odihnească puțin într-o cameră cu aer condiționat.

2. Unii pacienți au tratament imunosupresor, ceea ce înseamnă că sunt mai predispuși infecțiilor. În aceste cazuri, medicul stomatolog trebuie informat iar acesta își va

lua toate precauțiile necesare (pacientul nu va fi lăsat să aștepte foarte mult pe sală cu ceilalți pacienți, va folosi doar mănuși sterile, iar instrumentele vor fi atent sterilizate).

3. Infecțiile dentare sau chiar stresul pe care îl provoacă tratamentul stomatologic pentru pacient pot exacerba simptomele miasteniei.

4. Pacienții ar trebui să informeze medicul dacă au nevoie de pauze în timpul tratamentului pentru a-și odihni mușchii.

5. Medicul stomatolog și pacientul ar trebui să colaboreze chiar și în ceea ce privește poziția scaunului deoarece anumite poziții pot fi inconfortabile pentru pacienți și crește riscul acestora de a se îneca cu propria salivă. Uneori poate fi utilă o pernă specială pentru a susține gâtul.

Anestezia și alte medicamente

Anestezia locală este mai bine tolerată decât anestezia generală de către pacientul miastenic, și din fericire, majoritatea tratamentelor stomatologice se realizează cu anestezie locală. Pentru a maximiza eficacitatea anestezicului local, se poate apela la o combinație cu vasoconstrictoare (epinefrina de exemplu).

- Anestezia cu **oxid nitric** nu este contraindicată.

- **Lidocaina** se poate folosi local fără probleme, în aplicații topice. Intravenos se administrează doar dacă medicul cu

competență în anestezie și terapie intensivă consideră că este necesar, știindu-se că această substanță poate exacerba miastenia.

- **Mepivacaina** are puține reacții adverse și durată de acțiune scurtă, de aceea este indicată ca primă alegere pentru pacienții cu risc cardio-vascular și hipertensivi.

- **Articaina** are folosință universal valabilă.

- **Procaina** este relativ contraindicată, la noi în țară nu mai este folosită pentru uz stomatologic.

- **Bupivacaina, Prilocaina** se vor utiliza cu precauție.

Atenție: Se recomandă evitarea anesteziei în bloc pe ambele părți ale madibulei din cauza problemelor de înghițit care pot fi prezente la pacientul miastenic. În plus, pacientul nu trebuie să se ridice de pe scaun până când nu își poate înghiți singur saliva astfel încât să nu mai fie nevoie de aspirare.

Alte medicamente folosite la stomatolog care pot exacerba miastenia și trebuie folosite cu prudență sau evitate dacă este posibil acest lucru:

- Lidocaina se poate folosi local fără probleme, de obicei în aplicații tip (administrată intravenos)
- Antibiotice din clasa aminoglicozidelor (Gentamicină, Streptomycină etc), tetraciclinelor (Aureomicin, Acromicin etc)
- Clindamicina
- Ampicilina
- Eritromicina
- Diazepam
- Vancomicina
- Metronidazol
- Polimixina B

Medicamente care se pot folosi în siguranță

- Aspirina
- Antiinflamatoare nonsteroidiene
- Paracetamol
- Peniciline și derivatele lor

Atenție:

- *Nu toți pacienții reacționează la aceste medicamente și nu au contraindicație absolută. Administrarea lor necesită monitorizare atentă dacă nu pot fi evitate.*
- *Se recomandă ca pacientul să prezinte lista cu medicamente contraindicate în Miastenia Gravis.*

Intervențiile chirurgicale orale și parodontale

În general acestea se realizează sub anestezie locală. Totuși, dacă este nevoie de anestezie generală sau administrată pe cale intravenoasă, se recomandă ca la intervenție să participe atât medicul stomatolog cât și un medic anestezișt pentru suportul respirator dar și îngrijirea post-operatorie. Uneori plasmafereza poate fi o opțiune înainte de intervenție dacă pacientul nu are o formă de miastenie controlată și necesită o intervenție chirurgicală orală complexă.

Prevenția!

1. Periajul efectuat cu regularitate cu o pastă de dinți îmbogățită cu fluor
2. Pacienții cu miastenie pot utiliza periutele electrice
3. Curățarea interdentară cu ață dentară este extrem de importantă
4. Apa de gură utilizată după întreg procesul de curățare
5. Realizarea unei rutine legate de igienizarea cavității orale este foarte importantă și ajută la prevenția apariției abceselor, cariilor și altor intervenții stomatologice complexe
6. Vizitele regulate la medicul stomatolog ajută la prevenirea apariției complicațiilor orale

Material recomandat de:

- *Doctor VÎLCIU CRISANDA - Asistent universitar UMF București, medic primar neurolog, doctor în medicină – Șef Clinica Neurologie II, Institutul Clinic Fundeni*
- *Doctor ELENA HANIGOVSKI - Asistent Universitar, Disciplină de Reabilitare Orală și Urgențe în Medicină Dentară, UMF Timișoara*

Bibliografie:

1. Keesey, J.C. and Sonshine, R.: A Practical Guide to Myasthenia Gravis, Myasthenia Gravis Foundation.
2. Myasthenia Gravis Physician's Manual, Myasthenia Gravis Foundation of America, Chicago, Ill.
3. Stoelting, R.K. and Dierdorf, S.F.: Anesthesia and Co-Existing Disease, 3rd Ed., 1993, 439-444, Churchill Livingstone, New York.
4. Stoelting, R.K. and Dierdorf, S.F.: Handbook for Anesthesia and Co-Existing Disease, 1993, 266-269, Churchill Livingstone, New York.
5. Katz, J., Benumof, J.L. and Kadis, L.B.: Anesthesia and Uncommon Diseases, 3rd Ed., 1990 615-622, W.B. Saunders Co. (Harcourt race Jovanovic, Inc.), Philadelphia.
6. Adams, S.L., Mathews, J., Grammer, L.C.: Drugs that may exacerbate myasthenia gravis. Ann Emerg Med, July 1984; 13: 532-538.
7. www.myasthenia.org Myasthenia Gravis Foundation of America, Inc.